

5-puntenmanifest

Het belang van watersport- en recreatiebedrijven in de toekomst

voor de provinciale bestuursperiode 2023-2027

Ons land staat voor heel grote opgaven. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, het woningtekort, de verdeling van schaarse ruimte in de leefomgeving, de krapte op de arbeidsmarkt, de stikstofproblematiek: al deze issues spelen in de provinciale bestuursperiode 2023-2027.

De komende jaren werken wij aan een mooier Nederland, waarin (water)recreatie naast wonen en werken als topprioriteit wordt gezien.

Ook watersport- en recreatiebedrijven hebben hier mee te maken en kunnen een belangrijke positieve bijdrage leveren. Onze sector heeft een enorme maatschappelijke en economische betekenis. Samen met statenleden en gedeputeerden willen wij de komende bestuursperiode werken aan een mooiere provincie, waarin recreatie, vrijetijdsbesteding en ondernemerschap grote aandacht krijgen. Wij staan voor duurzame recreatie en toerisme die in balans zijn met de omgeving.

HISWA-RECRON¹ neemt (toekomstige) statenleden en gedeputeerden graag mee in deze ambitie. In dit manifest staan onze vijf belangrijkste aandachtspunten voor de aankomende termijn. We gaan hierover graag in gesprek.

HISWA-RECRON maakt zich sterk voor:

- ① Toerisme als de economische motor van de provincie**
- ② Ruimte voor natuurinclusief en duurzaam ondernemen**
- ③ Vitale bedrijven in de watersport en recreatie**
- ④ Goede bereikbaarheid en infrastructuur**
- ⑤ Grote aandacht voor de arbeidsmarkt**

¹ HISWA-RECRON is de ondernemersorganisatie voor watersport en recreatie. HISWA-RECRON ondersteunt, verbindt en promoot haar leden: 2.500 watersport- en recreatiebedrijven in Nederland met een marktaandeel van 70%. HISWA-RECRON behartigt de belangen van deze bedrijven op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

1 Toerisme als de economische motor van de provincie

De toeristische sector is de snelst groeiende economische sector van Nederland. In totaal zijn de bedrijven in deze sector goed voor ruim 32 miljard euro van het bruto binnenlands product, waarmee de sector net zo veel als de bouw, en zelfs twee keer zo veel als de landbouw bijdroeg aan de Nederlandse economie. De sector biedt werk aan ruim 813.000 mensen (1 op de 13 werkende Nederlanders). De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur beschrijft in zijn rapport 'Waardevol Toerisme'², dat deze groei tot een directe economische impuls voor de gemeenten, provincies en regio's in Nederland heeft geleid.

De sector vormt (zeker in krimp- en buitengebieden) het fundament van aanvullende bedrijvigheid en werkgelegenheid in andere sectoren. Toerisme zorgt voor het in stand houden van voorzieningen die voor de inwoners van belang zijn zoals fietspaden, horeca, musea, winkels en andere voorzieningen. Ook de maatschappelijke meerwaarde is groot. Inwoners vinden bij toeristisch-recreatieve bedrijven - soms heel letterlijk - een plekje om te *re-creëren*. Watersport- en recreatiebedrijven zijn toegankelijk en betaalbaar voor iedereen en bieden de mogelijkheid even uit het drukke leven te ontsnappen en heerlijk te ontspannen.

Toerisme zorgt voor het in stand houden van voorzieningen die voor de inwoners van belang zijn zoals fietspaden, horeca, musea en winkels.

Delen van de sector zijn door de coronacrisis in 2020 en 2021 flink getroffen. Nu we weer langzaam teruggaan naar 'het oude normaal' zien we de potentie van de sector opbloeien. Hoe gaan we deze potentie nog meer benutten en omzetten in concrete resultaten voor provincies en regio's?

Wat is er nodig?

1. **Neem een toeristisch-recreatieve paragraaf op in het partijprogramma c.q. het coalitieakkoord, waarin heldere ambities staan over het ondersteunen van onze waardevolle toeristisch-recreatieve bedrijven. Dat kan in relatie tot duurzaamheid, energietransitie, maatschappelijk voorzieningen en**

² https://rli.nl/sites/default/files/rli_advies_waardevol_toerisme_onze_leefomgeving_verdient_het.pdf

goede balans en afstemming met de omgeving. Zo wordt de ontwikkeling van de provincie en de regio's verder gestimuleerd.

2. Verbind toerisme en recreatie aan andere beleidsterreinen zoals wonen, natuur en landschap, cultuur, sport, infrastructuur, vestigingsklimaat, waterbeleid en omgevingsbeleid. Zo kan ook de toeristische sector bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Stimuleer publiek-private samenwerking.

2 Ruimte voor natuurinclusief en duurzaam ondernemen

Nederland staat voor grote opgaven op het gebied van verduurzaming, energietransitie, energiebesparing en de aanpak van de stikstofcrisis. De ruimte is schaars en nu al wordt duidelijk dat de transitieopgaven met zonne- en windenergie niet gemakkelijk uitgevoerd kunnen worden. Leden van HISWA-RECRON willen graag hun verantwoordelijkheid dragen in dit proces en meewerken aan de energietransitie en verduurzaming. Dat vraagt wel om faciliteiten, steun en – vaak ook letterlijk – ruimte.

Wij staan voor hoogwaardige en duurzame toeristische producten en diensten die bijdragen aan een betere leefwereld voor mens en milieu.

Voor ondernemers zijn de stappen van de energietransitie vaak groot en kostbaar. Onzekerheid in de techniek van de toekomst, plotselinge provinciale beleidswijzigingen, de ligging in het buitengebied en het ontbreken van investeringsruimte door fiscaal overheidsbeleid zijn factoren die ambities belemmeren. De investeringsmogelijkheden van onze ondernemers worden enerzijds beperkt door hun financiële situatie (mede vanwege de hoge energiekosten), anderzijds door de fysieke onmogelijkheid om hun bedrijfsvoering uit te breiden. HISWA-RECRON pleit niet voor ongebreidelde groei. Wij staan voor hoogwaardige en duurzame toeristische producten en diensten die bijdragen aan een betere leefwereld voor mens en milieu.

Wat is er nodig?

1. Maak ruimte in gebieds- en omgevingsplannen voor flexibele uitbreiding van bedrijven als dit nodig is voor het realiseren van transformatieprojecten en duurzaamheidsinitiatieven. Investeer in goede bereikbaarheid en infrastructuur. Voorkom onnodige regelgeving die innovaties remmen. Betrek onze ondernemers bij de uitdagingen zoals de energietransitie en stikstofreductie.
2. Borg de positie van watersport- en recreatieondernemers in het buitengebied in de energietransitie en in de aanvullende verduurzamingsopgaven. Zij kunnen een belangrijke bijdrage leveren in het verwezenlijken van de ambities voor grootschalige opwekking van energie. Goede landschappelijke inpassing is een randvoorwaarde.

3. Benut vrijkomende landbouwarealen voor recreatieve gebiedsontwikkeling, nieuwe (vaar)watergebieden, landschapsverfraaiing al dan niet in combinatie met ruimte voor de energietransitie.

3 Vitale bedrijven in de watersport en recreatie

Recreatiebedrijven die zijn aangesloten bij HISWA-RECRON bieden voor iedereen vakantiemogelijkheden aan. De toegankelijkheid in financiële zin staat voor consumenten door diverse oorzaken (coronacrisis, hogere belastingen en lokale lasten, inflatie, energiecrisis) onder druk. Hierdoor wordt het toeristisch aanbod over de hele linie duurder.

De snel veranderende vraag van de consument brengt mee dat bedrijven steeds moeten blijven investeren. Niet alle bedrijven zijn daartoe in staat en dat brengt het gevaar mee dat die bedrijven minder in trek raken van de consument en afglijden in vitaliteit. Daarbij komen de problemen op de woningmarkt. Dat drijft steeds meer mensen naar vakantieparken voor permanente bewoning, wat feitelijk niet is toegestaan. Naast dat een vakantiepark, zeker voor mensen met een zorgindicatie, niet geschikt is als verblijfplaats, wordt door deze ontwikkeling steeds meer recreatief aanbod onttrokken uit de markt. Het zijn vooral die bedrijven die aan vitaliteit inboeten. Het is noodzakelijk dat ondernemers en overheden permanente bewoning proactief bestrijden om de vitaliteit van de sector te versterken. Ook ondermijnende activiteiten van gasten en klanten zijn een rem op de vitaliteit van bedrijven en moeten vanuit de sector zelf, maar ook vanuit betrokken overheden, met kracht bestreden worden.

Het chronische tekort aan woningen drijft steeds meer mensen naar vakantieparken voor permanente bewoning. Overheden moeten hier proactief tegen strijden.

Wat is er nodig?

1. Sluit permanente bewoning op vakantieparken uit en leg dat vast in provinciaal beleid en in de omgevingsverordening. Formuleer hier als provincie beleid op. Betrek bij de uitvoering de sector en alle gemeenten in de provincie.
2. Stimuleer publiek-private projecten die de vitaliteit van de watersport- en recreatiesector vergroten. Hoe beter de economische positie van bedrijven, hoe minder aantrekkelijk deze zijn voor mensen die ondermijnende activiteiten ontplooiën. Geef ruimte aan ondernemers met goede plannen. Handhaving op ongewenste situaties is nodig, maar zorg ervoor dat de samenwerking met de ondernemers hierin geborgd is.

4 Goede bereikbaarheid en infrastructuur

Goede bereikbaarheid van levensbelang

Nederland slibt dicht; lange files zijn eerder regel dan uitzondering. En op het water zijn er regelmatig belemmeringen. De watersport- en recreatiesector is gebaat bij goede verbindingen, bij goede bereikbaarheid. Het draagt bij aan de aantrekkelijkheid als toeristische bestemming en dat is goed voor de provinciale economie.

Aanpak waterplantenoverlast

Nederland heeft te maken met een overmatige groei van waterplanten. Deze planten hinderen in veel gevallen de recreatievaart in ernstige mate en zorgen ook voor onveilige situaties. In veel vaargebieden is de overlast enorm. Jachthavens in getroffen gebieden krijgen zeer veel klachten van hun klanten en geregeld zeggen ze hun vaste ligplaats op om naar een ander vaargebied te vertrekken.

Het watersportbedrijfsleven lijdt hierdoor economische schade. Daarbij blijken ook passanten het begroeide gebied te mijden, waardoor aanliggende gemeenten veel derde bestedingen mislopen. Al jaren voert de watersportsector een intensieve lobby bij de overheden voor de aanpak van de waterplantenproblematiek. Echter, de landelijke werkgroep die zich met dit probleem bezig houdt, houdt in 2023 op te bestaan en een vervolg is nog onzeker.

Veel watersportbedrijven lijden economische schade door de overlast van waterplanten.

Druk op de energieinfrastructuur stagneert ontwikkelingen

De watersport- en recreatiesector maakt zich grote zorgen over gebreken in de energie-infrastructuur en de congestie in de bestaande infrastructuur. Niet zelden kunnen noodzakelijke investeringen op watersport- en recreatiebedrijven niet worden doorgevoerd, omdat daarvoor onvoldoende energie beschikbaar is of komt. Er zijn lange wachttijden voor aansluiting of verzwaring van aansluitingen. Voor de continuïteit van bedrijven is dat bedreigend.

Wat is er nodig?

- 1. Zet in ieder geval de jaarlijkse bijdrage aan het maaien van de waterplanten voort.**
- 2. Stel een structureel overleg in over de aanpak van de waterplantenoverlast. Maak een gezamenlijke lobby van publieke en private partijen richting rijksoverheid mogelijk om in dit kader beheerbudgetten te alloceren.**
- 3. Zorg ervoor dat ruimtelijke procedures die bijdragen aan het oplossen van netwerkproblemen zo weinig mogelijk tijd in beslag nemen.**

5 Grote aandacht voor de arbeidsmarkt

Bedrijven in de watersport- en recreatiesector klagen over de beschikbaarheid van voldoende en voldoende gekwalificeerde medewerkers. Er is een tekort. De instroom van jongeren in de branche loopt sterk terug. Een aantal MBO-scholen overweegt de opleiding Leisure & Hospitality in de regio te sluiten, waardoor nog minder jongeren instromen. Weinig HBO-studenten kiezen voor een baan in onze sector. Tegelijkertijd stromen de komende jaren veel mensen uit vanwege vergrijzing. Per saldo zijn er minder mensen beschikbaar op de arbeidsmarkt.

Een lastige bijkomstigheid is dat een deel van het werk seizoenswerk betreft. Veel bedrijven kunnen hierdoor niet alle medewerkers een heel jaar rond aan het werk houden. Dat wringt omdat een deel van de medewerkers zekerheid zoekt. Deze mensen zoeken banen die uitzicht bieden op een vast contract gedurende het gehele jaar. Vraag en aanbod van werk sluiten niet meer op elkaar aan. Betere afstemming is nodig. Verder moet er worden gekeken naar mogelijkheden om jongeren, zij-instromers en werkenden beter op te leiden.

Een lastige bijkomstigheid is dat een deel van het werk seizoenswerk betreft.

Wat is er nodig?

Stimuleer de samenwerking tussen de watersport- en recreatiesector en het beroepsonderwijs. De komende jaren zijn er veel meer (met name praktisch opgeleide) werknemers nodig om de sector draaiende te houden. Watersport- en recreatiebedrijven zitten te springen om vakmensen, vooral op het gebied van techniek en hospitality.

Meer informatie

Wilt u doorpraten over onze ambities? Of heeft u vragen over hoe u samen met de partners in de regio deze ambities kunt realiseren? Neem dan contact op met de regiomanager van HISWA-RECRON in uw regio: www.hiswarecron.nl/over-ons/wie-zijn-we/hiswa-recron-medewerkers.